

EVROPSKÝ PARLAMENT

2004

2009

Dokument ze zasedání

A6-0250/2008

10. 6. 2008

ZPRÁVA

o vesmíru a bezpečnosti
(2008/2030(INI))

Výbor pro zahraniční věci

Zpravodaj: Karl von Wogau

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....	11
STANOVISKO VÝBORU PRO PRŮMYSL, VÝZKUM A ENERGETIKU.....	17
VÝLEDEK ZÁVĚREČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU.....	19

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o vesmíru a bezpečnosti (2008/2030(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na evropskou bezpečnostní strategii nazvanou „Bezpečná Evropa v lepším světě“, kterou přijala Evropská rada dne 12. prosince 2003,
  - s ohledem na strategii EU proti šíření zbraní hromadného ničení, kterou přijala Evropská rada dne 12. prosince 2003,
  - s ohledem na usnesení Rady ze dne 22. května 2007 o evropské politice v oblasti vesmíru,
  - s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie (SFEU) a Smlouvu o Evropské unii (SEU) ve znění Lisabonské smlouvy a na příslušná ustanovení těchto smluv týkající se evropské politiky pro oblast vesmíru (článek 189 SFEU), stálé strukturované spolupráce v otázkách bezpečnosti a obrany (čl. 42 odst. 6 a článek 46 SEU, jakož i protokol o této otázce) a posílené spolupráce v civilních věcech (část šestá, hlava III SFEU) dále s ohledem na doložku solidarity (článek 222 SFEU) a ustanovení o vzájemné pomoci v případě ozbrojeného napadení členského státu či států (čl. 42 odst. 7 SEU)
  - s ohledem na své usnesení ze dne 29. ledna 2004 o akčním plánu pro uplatňování evropské vesmírné politiky¹,
  - s ohledem na své usnesení ze dne 14. dubna 2005 o evropské bezpečnostní strategii²,
  - s ohledem na Smlouvu o zásadách činnosti států při výzkumu a využívání kosmického prostoru včetně Měsíce a jiných nebeských těles z roku 1967 („Smlouva o využívání kosmického prostoru“),
  - s ohledem na spolupráci mezi EU a Ruskem týkající se vesmírné politiky, v jejímž rámci byly v roce 2006 zahájeny třístranné rozhovory o otázkách vesmíru mezi Evropskou komisí, Evropskou kosmickou agenturou a Ruskou vesmírnou agenturou (Roscosmos),
  - s ohledem na článek 45 jednacího řádu,
  - s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci a stanovisko Výboru pro průmysl, výzkum a energetiku (A6-0250/2008),
- A. vzhledem k tomu, že hlavními zásadami evropské vesmírné politiky musí být osvobození od hrozeb pocházejících z vesmíru i bezpečný a udržitelný přístup do

---

¹ Úř. věst. C 96 E, 21.4.2005, s. 136.

² Úř. věst. C 33 E, 9.2.2006, s. 580.

vesmíru a jeho využití,

- B. vzhledem k tomu, že různé politické a bezpečnostní výzvy, jimž Evropská unie ve vzrůstající míře čelí, činí evropskou vesmírnou politiku strategicky nezbytnou,
- C. vzhledem k tomu, že absence společného postupu členských států EU v oblasti vesmírné politiky vede k příliš nákladným programům,
- D. vzhledem k tomu, že operace pro řešení krizí v rámci evropské bezpečnostní a obranné politiky (EBOP) se vyznačují nedostatečnou úrovní vzájemného propojení kosmických zařízení provozovaných členskými státy EU,
- E. vzhledem k tomu, že Evropská unie dosud nedisponuje komplexní evropskou vesmírnou strukturou určenou k bezpečnostním a obranným účelům,
- F. vzhledem k tomu, že rozvoj nové generace nosných zařízení trvá přibližně 15 let a že současná generace nosných zařízení musí být nahrazena během příštích 20 let,
- G. vzhledem k rychle pokračujícímu rozvoji kosmických zařízení v USA, Rusku, Japonsku a dalších státech, které započaly s dobýváním vesmíru, především v Číně, Indii, Jižní Koreji, Tchaj-wanu, Brazílii, Izraeli, Íránu, Malajsii, Pákistánu, Jižní Africe a Turecku,
- H. vzhledem k tomu, že jednou z priorit francouzského předsednictví Evropské unie ve druhém pololetí roku 2008 bude také dosažení pokroku v rámci evropské vesmírné politiky,
- I. vzhledem k tomu, že jedním z nákladově nejúčinnějších prvků kosmické struktury, který zároveň umožňuje zajistit udržitelnost parku kosmických zařízení, je údržba na oběžné dráze s využitím prostředků, které tam jsou k dispozici;

Obecné údaje

1. bere na vědomí význam vesmírné dimenze pro bezpečnost Evropské unie a nutnost společného přístupu nezbytného k ochraně evropských zájmů ve vesmíru;
2. zdůrazňuje, že kosmická zařízení jsou potřebná k tomu, aby se politické a diplomatické činnosti Evropské unie mohly opírat o nezávislé, spolehlivé a úplné informace podporující její politiky pro předcházení konfliktům, operace pro řešení krizí a globální bezpečnost, především monitorování šíření zbraní hromadného ničení a způsob jejich přepravy a kontrolu plnění mezinárodních úmluv, pašování lehkých zbraní a ručních palných zbraní přes hranice, ochranu kritické infrastruktury a hranic Evropské unie a civilní ochranu v případě přírodních či lidským zásahem způsobených katastrof a krizí;
3. vítá, že „Rada pro vesmír“ přijala evropskou politiku pro oblast vesmíru, jak byla navržena společným sdělením Evropské komise a Evropské kosmické agentury, zejména kapitolu o bezpečnosti a obraně, lituje však, že se v ní neodkazuje na hrozbu zbrojení ve vesmíru v rámci „klíčových bodů“, jež je třeba zvážit při tvorbě strategie pro mezinárodní vztahy“ (jak jsou uvedeny v příloze 3 rozhodnutí Rady č. 2007/C 136/01

ze dne 21. května 2007¹); doporučuje tudíž, aby tato politika byla vhodným způsobem zohledněna v revidované evropské bezpečnostní strategii, a zastává názor, že záležitosti vesmíru by měly být zohledněny v případné bílé knize o bezpečnostní a obranné politice;

4. bere na vědomí začlenění právního základu pro evropskou politiku v oblasti vesmíru do Lisabonské smlouvy; vítá možnost, kterou dostaly Parlament a Rada, aby řádným legislativním postupem stanovily opatření nezbytná pro utváření evropského kosmického programu; vyzývá Komisi, aby Parlamentu a Radě předložila odpovídající návrh takových opatření, spolu se sdělením, které se bude týkat navázání náležitých vztahů s Evropskou kosmickou agenturou; dále vítá vytvoření předpokladů pro stálou strukturovanou spolupráci v otázkách bezpečnosti a obrany a posílenou spolupráci v civilní oblasti;
5. vybízí členské státy Evropské unie, Evropskou kosmickou agenturu a další zúčastněné strany, aby více a lépe využívaly stávajících národních a mezinárodních vesmírných systémů a posilovaly jejich vzájemnou komplementaritu; v této souvislosti konstatuje, že EBOP potřebuje společné prostředky alespoň v následujících oblastech: telekomunikace, správa informací, pozorování a navigace; doporučuje sdílení a výměnu těchto údajů v souladu s evropským konceptem tzv. „Network Centric Operations Architecture“;
6. vřele vítá úsilí Mezinárodní astronautické akademie a Mezinárodní asociace pro podporu bezpečnosti ve vesmíru o prosazování nápravy, vzájemné dohody a opatření ohledně vesmírného odpadu;

Nezávislé vyhodnocování hrozeb

7. vyzývá členské státy, aby pro účely nezávislého vyhodnocování hrozeb pro EU sdílely a vyměňovaly si poznatky pocházející z vesmírného průzkumu;

Pozorování a průzkum Země

8. naléhavě žádá, aby bylo Satelitní středisko Evropské unie (EUSC) plně rozvinuto, a mohl tak být plně využíván jeho potenciál; doporučuje také neprodleně uzavřít dohody mezi EUSC a členskými státy EU za účelem poskytování dostupných satelitních snímků velitelům operací a jednotek v rámci EBOP a zajistit jejich komplementaritu s kapacitami na pozorování zařazenými do projektu pro globální monitorování životního prostředí a bezpečnosti (GMES) a s takto získanými informacemi týkajícími se bezpečnosti; v tomto ohledu vítá projekt vytvoření stanice taktického využití obrazových informací, který společně řídí Evropská obranná agentura (EDA) a EUSC;
9. naléhavě žádá členské státy EU, které mají přístup k různým typům radarů, optických a meteorologických pozorovacích družic a průzkumných systémů (Helios, SAR-Lupe, TerraSAR-X, Rapid Eye, Cosmo-SkyMed, Pleiades), aby zajistily jejich kompatibilitu; vítá dvoustranné a mnohostranné dohody uzavřené mezi předními zeměmi EU (jako např. SPOT, ORFEO, rámec spolupráce Helios, schwerinská dohoda či připravovaný

---

¹ Úř. věst. C 136, 20.6.2007, s. 1

system MUSIS); doporučuje, aby byl systém MUSIS začleněn do evropského rámce a financován z rozpočtu EU;

10. zdůrazňuje význam projektu GMES pro zahraniční, bezpečnostní a obrannou politiku Evropské unie; naléhavě žádá, aby byla vytvořena provozní rozpočtová položka, která zajistí udržitelnost služeb poskytovaných v rámci projektu GMES odpovídajících potřebám uživatelů;

Navigace, určování polohy a času

11. zdůrazňuje nezbytnost programu Galileo pro autonomní operace EBOP, pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (SZBP), pro samotnou bezpečnost Evropy a pro strategickou nezávislost Unie; konstatuje, že veřejně regulovaná služba poskytovaná v rámci programu Galileo bude v oblasti navigace a určování polohy a času, zejména aby se předešlo zbytečným rizikům;
12. bere na vědomí, že při prvním čtení bylo dosaženo shody mezi Parlamentem a Radou o návrhu nařízení o dalším provádění evropských družicových navigačních programů (EGNOS a Galileo), které stanovuje, že Společenství bude majitelem systému a že fáze umístění bude plně financována z rozpočtu Společenství;
13. upozorňuje na postoj, který Parlament přijal dne 23. dubna 2008, a zejména na skutečnost, že programy EGNOS a Galileo by měly být považovány za jeden z úspěchů budoucího evropského vesmírného programu, a na řízení programů, na němž se podílí interinstitucionální skupina odborníků pro Galileo a které může sloužit jako vzor při vypracovávání evropské politiky pro oblast vesmíru.

Telekomunikační služby

14. zdůrazňuje nutnost zajistit bezpečnou satelitní komunikaci pro operace EBOP (Vojenský štáb EU, velitelství EU, mobilní velitelství) a pro nasazení vojenských sil členských států EU v rámci OSN, NATO a dalších podobných organizací;
15. požaduje, aby byly současné a budoucí systémy satelitní komunikace, které mají země Evropské unie k dispozici (jedná se např. o systémy Skynet, Syracuse, Sicral, SATCOM Bw, Spainsat) vzájemně propojitelné za účelem snížení nákladů;
16. podporuje vývoj softwarového rádia (Software Defined Radio), na němž spolupracují Komise a Evropská obranná agentura; konstatuje, že softwarové rádio přispěje k lepší interoperabilitě pozemní části telekomunikačních systémů;
17. doporučuje, aby se ušetřily finanční prostředky společným využíváním pozemní infrastruktury, která slouží různým národním telekomunikačním systémům;

Sledování vesmíru

18. podporuje vybudování evropského systému pro pozorování vesmíru, který by umožnil získávat poznatky o situaci ve vesmíru (včetně zapojení např. radarů GRAVES a

TIRA), monitorovat kosmickou infrastrukturu, vesmírný odpad a případně i další hrozby;

Družicové systémy včasného varování proti balistickým raketám

19. vyjadřuje politování nad skutečností, že členské státy EU nemají přístup k okamžitým údajům o balistických raketách vystřelených kdekoli na světě; vyjadřuje proto podporu projektům, které vedou k zavádění družicových systémů včasného varování proti vystřeleným balistickým raketám (jako např. francouzský projekt „Spirale“); vyzývá také k tomu, aby byly údaje, které budou získány prostřednictvím těchto budoucích systémů, k dispozici všem členským státům EU s cílem ochránit jejich obyvatele a podpořit případná protiopatření a použít je ke kontrole dodržování smlouvy o nešíření jaderných zbraní pro operace EBOP a k ochraně bezpečnostních zájmů Evropy;

Signálové zpravodajství

20. podporuje sdílení signálového zpravodajství na evropské úrovni (elektronický průzkum, jako je např. francouzský „Essaim“, a komunikační průzkum);

Nezávislý přístup do vesmíru a mezinárodní prostředí

21. podporuje bezpečný, nezávislý a udržitelný přístup Evropské unie do vesmíru jakožto jeden z předpokladů její samostatné činnosti;
22. doporučuje, aby byly evropské nekomerční družice vynášeny na oběžnou dráhu evropskými nosnými zařízeními, nejlépe z území EU, s ohledem na bezpečnostní aspekty zásobování a ochrany evropské technologické a průmyslové základny obrany;
23. zdůrazňuje nezbytnost zintenzívnit úsilí v oblasti vývoje tak, aby do roku 2015 byla k dispozici vylepšená raketa Ariane 5;
24. doporučuje, aby byly strategické dlouhodobé investice do nových evropských nosných zařízení zahájeny co nejdříve s cílem udržet krok s rostoucí celosvětovou konkurencí; žádá, aby u tohoto projektu byla dodržována větší kázeň, jak v oblasti rozpočtu, tak v harmonogramu;
25. doporučuje zavedení údržby na oběžné dráze, která by umožnila prodloužit životnost, odolnost, dostupnost a provozní efektivitu provozních vesmírných zařízení, což současně sníží náklady na rozmístění a údržbu těchto zařízení;

Řízení

26. podporuje pevnou spolupráci mezi jednotlivými pilíři v oblasti vesmíru a bezpečnosti, které se budou účastnit všechny příslušné subjekty (tj. Komise, Rada, Evropská obranná agentura a Satelitní středisko EU), s cílem zajistit bezpečnostní politiku a bezpečnost informací spojených s EBOP;

27. důrazně doporučuje podporovat rovný přístup všech členských států EU k provozním údajům získaným s využitím kosmických zařízení v rámci posílené EBOP;
28. doporučuje, aby Evropská obranná agentura rozšířila své administrativní a finanční kapacity pro správu činností v oblasti vesmíru;

Financování

29. zdůrazňuje, že rozpočet EU poskytuje na evropské vesmírné činnosti přibližně 5,25 miliard eur pro období 2007–2013, což představuje roční průměrný výdaj 750 milionů eur během této doby;
30. vyzývá Evropskou unii, aby vytvořila provozní rozpočet pro kosmická zařízení, která slouží podpoře EBOP a evropských bezpečnostních zájmů;
31. je znepokojen skutečností, že nedostatečná koordinace mezi členskými státy vede k nedostatku zdrojů způsobenému zbytečným zdvojováním činností; podporuje tudíž myšlenku, aby členské státy zahájily společné programy, což umožní v dlouhodobějším horizontu úspory v nákladech;
32. dále konstatuje, že se cena neexistence společného evropského přístupu k pořizování, údržbě a provozu kosmických zařízení odhaduje na stovky milionů EUR;
33. zdůrazňuje, jak to ukázala zkušenost, že rozsáhlé společné projekty nemohou být přiměřeně řízeny, pokud se týkají 27 vnitrostátních rozpočtových orgánů, které uplatňují princip „spravedlivého příjmu“; doporučuje proto, aby byly tyto projekty a programy financovány z rozpočtu EU;
34. konstatuje, že dostupné odborné odhady hovoří o tom, že by úroveň investic, která je nezbytná pro pokrytí evropských potřeb v oblasti bezpečnosti a obrany, pokud jde o družicové telekomunikační systémy, a výdaje Evropské unie spojené s pozorováním Země a shromažďováním zpravodajských informací, včetně signálového zpravodajství měly být podstatně zvýšeny, aby pokrývaly potřeby a ambice komplexní vesmírné politiky;
35. domnívá se, že Evropská unie, Evropská kosmická agentura, Evropská obranná agentura a jejich členské státy by měly zabezpečit spolehlivé a dostatečné zdroje pro financování plánovaných vesmírných činností a s nimi spojeného výzkumu; příkládá velký význam financování z rozpočtu EU, jako je tomu např. u programu Galileo;

Ochrana kosmické infrastruktury

36. zdůrazňuje zranitelnost strategických kosmických zařízení a infrastruktury, která umožňuje přístup do vesmíru, např. nosných zařízení a kosmodromů; zdůrazňuje proto, že je třeba vhodně je chránit prostřednictvím pozemního systému protiraketové obrany bojiště („theatre missile defence“), letadel a systémů pro kontrolu vesmíru; podporuje dále sdílení údajů s mezinárodními partnery v případě vyřazení družic z provozu v důsledku nepřátelského útoku;

37. vyzývá ke snížení zranitelnosti budoucích evropských družicových systémů prostřednictvím systémů chránících proti poruchám, ochranných štítů, údržby na oběžné dráze a rozmístění struktur na vysokých oběžných drahách a na víceoběžných drahách;
38. zdůrazňuje, že ochranná opatření musí být plně v souladu s mezinárodními standardy týkajícími se využívání vesmíru k mírovým účelům a se společně dohodnutými opatřeními pro transparentnost a budování důvěry (TCBM); žádá členské státy EU, aby zkoumaly možnost vytvoření právně nebo politicky závazných „pravidel provozu“ pro kosmické provozovatele a systému řízení vesmírného provozu;
39. zdůrazňuje, že v důsledku uvedené zranitelnosti by špičková komunikace neměla nikdy plně záviset na kosmické technologii;

Mezinárodní právní režim pro využívání vesmíru

40. znovu poukazuje na význam zásady využívat vesmír k mírovým účelům, která je formulována ve Smlouvě o využívání kosmického prostoru z roku 1967; je proto znepokojen možností umístovat v budoucnu zbraně do vesmíru;
41. naléhavě žádá, aby se evropská politika v oblasti vesmíru za žádných okolností nepodílela na militarizaci a zbrojení ve vesmíru;
42. vyzývá k posílení mezinárodního právního režimu tak, aby upravoval a chránil neútočné způsoby využívání vesmíru, a k posílení TCBM v rámci přípravy pravidel pro snižování množství vesmírného odpadu Výborem OSN pro mírové využití kosmického prostoru (COPUOS), která budou v souladu s pravidly Výboru pro koordinaci činnosti agentur v oblasti vesmírného odpadu a s mnohostrannou dohodou o prevenci závodů ve zbrojení v kosmickém prostoru (PAROS), již připravuje Konference OSN pro odzbrojení; dále žádá předsednictví EU, aby proaktivně zastupovalo EU ve výboru OSN COPUOS; žádá orgány EU, aby prosazovaly konferenci o přezkumu Smlouvy o využívání kosmického prostoru s cílem posílit smlouvu a rozšířit její působnost na zákaz veškerých zbraní ve vesmíru;
43. vyzývá všechny mezinárodní subjekty, aby se zdržely používání útočných prostředků ve vesmíru; vyjadřuje zvláštní znepokojení ohledně používání ničivé síly proti družicím, jakým je např. čínský protidružicový systém testovaný v lednu 2007, a ohledně důsledků silného nárůstu odpadu pro bezpečnost vesmíru; doporučuje proto přijetí právně závazných mezinárodních nástrojů zaměřených na zákaz používání zbraní proti kosmickým zařízením a umístování zbraní do vesmíru;
44. vyzývá všechny uživatele vesmíru, aby registrovali své družice, včetně vojenských, prostřednictvím nástroje pro budování důvěry v oblasti bezpečnosti vesmíru, který podporuje transparentnost; podporuje úsilí Rady o zpracování komplexního etického kodexu EU pro využívání kosmických objektů; žádá, aby z tohoto kodexu byl vytvořen právně závazný nástroj;

45. naléhavě žádá Organizaci spojených národů a Evropskou unii, aby se zasadily o aktivní snižování množství vesmírného odpadu, který představuje nebezpečí pro družice, a o aktivní ochranu před tímto odpadem;

Transatlantická spolupráce v oblasti vesmírné politiky a protiraketové obrany

46. naléhavě žádá Evropskou unii a Severoatlantickou alianci, aby zahájily strategický dialog o vesmírné politice a protiraketové obraně, majíce přitom na paměti zákonnou nutnost vyhnout se jakýmkoliv krokům, které by nemusely být v souladu se zásadou mírového využití vesmíru, a především aby vedly dialog o komplementaritě a interoperabilitě systémů družicové komunikace, pozorování vesmíru a včasného varování před balistickými raketami a o ochraně evropských sil prostřednictvím systému protiraketové obrany bojiště;
47. vyzývá Evropskou unii a Spojené státy americké, aby zahájily strategický dialog o využití kosmických zařízení a aby získaly celosvětově vedoucí postavení, v rámci OSN i mimo ni, a zajistily, že vesmír zůstane zachován výhradně pro mírové politiky;

Další mezinárodní spolupráce

48. vítá užší spolupráci mezi Evropskou unií a Ruskou federací v rámci třístranných rozhovorů o otázkách vesmíru zahájených v roce 2006 mezi Evropskou komisí, Evropskou kosmickou agenturou a Ruskou vesmírnou agenturou (Roscosmos), která zahrnuje jak vesmírné aplikace (družicová navigace, pozorování Země a družicová komunikace), tak přístup do vesmíru (nosná zařízení a budoucí systémy přepravy ve vesmíru);

o

o o

49. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, Evropské kosmické agentuře, parlamentům členských států a generálním tajemníkům Organizace spojených národů, Severoatlantické aliance a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

1. Úvod

Evropská bezpečnostní strategie z roku 2003 používá pojem bezpečnost v širokém smyslu. Mezi úkoly vyplývající z této strategie patří mírové operace, ochrana kritické infrastruktury a našich společných vnějších hranic, boj proti šíření zbraní hromadného ničení a kontrola plnění smluv.

Schopnost plnit tyto úkoly závisí a bude čím dál více záviset na dostupnosti družicových systémů. Aby bylo možné odstranit stávající nedostatky v této oblasti, navrhuje zpravodaj užší spolupráci při rozvoji společných evropských systémů v oblasti vesmírné technologie.

2. Evropská politika v oblasti vesmíru

Zpráva vítá, že Rada EU přijala **evropskou politiku v oblasti vesmíru**, jak byla navržena společným sdělením Evropské komise a Evropské kosmické agentury, zejména kapitolu o bezpečnosti a obraně.

Rada by měla na evropskou politiku v oblasti vesmíru odkázat v **bílé knize o provádění evropské bezpečnostní strategie**.

Lisabonská smlouva navíc stanoví právní základ evropské politiky v oblasti vesmíru a předpoklady pro trvalou strukturovanou spolupráci v otázkách bezpečnosti a obrany a posílenou spolupráci v civilní oblasti.

3. Družicové systémy

Družicové systémy v oblasti **pozorování a průzkumu Země, telekomunikací, navigace a určování polohy a času** jsou „očima a ušima“ svých vlastníků. Mohou být vojenské či civilní povahy.

Pro země EU je tedy zásadní, aby měly přístup k údajům získaným takovými systémy, a mohly tak poskytovat patřičné informace činitelům přijímajícím rozhodnutí v rámci EBOP a SZBP. Jak je všeobecně známo, kosmická zařízení jsou nezbytná pro operace EU pro řešení krizí a mohou pro EU představovat významnou výhodu při sledování šíření zbraní hromadného ničení a kontrole plnění mezinárodních úmluv, a proto by měly být členské státy EU, Evropská kosmická agentura a další zúčastněné strany podporovány v tom, aby co nejlépe využívaly stávajících vnitrostátních a mezinárodních vesmírných systémů a posilovaly jejich vzájemnou komplementaritu.

Pokud se však na tato zařízení zaměří nepřátelský stát nebo nestátní subjekty, nebo se střetnou s vesmírným odpadem, mohou se stát „**Achillovou patou**“. Proto je žádoucí vybudovat systém na kontrolu vesmíru, který by mohl zajistit lepší ochranu evropských družic.

Pozorování Země může zajistit soustavné a dlouhodobé sledování aktuální situace

a mapování terénu. **Telekomunikační** družice (satelitní komunikace) často představují jediný dostupný prostředek pro vytvoření plně funkčního „informačního řetězce“. Lze je využívat na přenos vzdálených dat do odlehle centrály, stejně jako na předávání aktuálních informací různým jednotkám.

V oblasti pozorování Země i satelitní komunikace lze dosáhnout **další normalizace a standardizace** na evropské úrovni v oblasti výzkumu, technického rozvoje a výroby. Tak **by nedocházelo ke ztrátovému zdvojování a bylo by možné zmenšit rozsah a snížit náklady**.

Navíc by mohla být při operacích v rámci EBOP využívána **vyšší úroveň vzájemného propojení** kosmických zařízení provozovaných členskými státy EU.

Členské státy EU vyvinuly několik vesmírných systémů, které zajišťují jejich bezpečnostní potřeby na vnitrostátní úrovni. Rozpočtová omezení a potřeba interoperability jsou však argumenty pro **integrovější evropský přístup**. V tomto vývoji sehrává vedoucí úlohu Francie, která připravuje dvoustranné a vícestranné rámcové smlouvy s dalšími členskými státy EU (Německo, Itálie, Spojené království a Španělsko).

3.1. Pozorování a průzkum Země

Několik zemí vyvinulo nebo vyvíjí vlastní **systémy pro pozorování Země**: Francie (od r. 1986 od projektu SPOT 1 přes Helios B až k projektu Pleiades), Itálie (Cosmo-SkyMed), Německo (SAR-Lupe), Španělsko (SEOSAT, v rámci evropského projektu pro globální monitorování životního prostředí a bezpečnosti), Švédsko (projekt SVEA, který stále čeká na schválení ozbrojenými silami), Velká Británie (Topsat). Některé z nich byly koncipovány pro dvojí užití a jiné byly vyvinuty pro potřeby více než jedné země. Členské státy EU, které provozují různé druhy radarů, optických a meteorologických pozorovacích družic a průzkumných systémů, musí zajistit jejich kompatibilitu.

Za účelem úspory peněz daňových poplatníků je tedy nezbytné výrazně podporovat **dvoustranné a mnohostranné dohody** mezi čelními zeměmi EU. Francie a Itálie podepsaly tzv. turínskou dohodu, která spojuje systémy obou těchto zemí (optické a radarové pozorování – ORFEO¹), jako doplněk jejich vlastních programů. Ze stejného důvodu podepsaly v roce 2002 dvoustrannou výměnnou dohodu, která zahrnovala systémy SAR Lupe a Helios II, rovněž Francie a Německo (schwerinská dohoda). Evropský parlament by mohl **podpořit vybudování „poevropštěného“ průzkumného systému, jako je plánovaný a připravovaný systém MUSIS²**.

S ohledem na kapacity Evropské unie v oblasti pozorování Země zajišťuje syntetickou analýzu satelitních snímků pro bezpečnostní účely na podporu operací EBOP **Satelitní středisko EU** (EUSC) se sídlem ve španělském Torrejonu, které využívá otevřené zdroje a zdroje členských států. Vzhledem k tomu, že dosud nebyly uzavřeny dohody mezi EUSC a

---

¹ ORFEO – dohoda mezi Francií a Itálií o společném pozorování Země prostřednictvím optických a radarových systémů včetně systémů Cosmo-SkyMed a Pleiades.

² MUSIS – mezinárodní vesmírný snímkovací systém pro sledování, průzkum a pozorování (založený na dokumentu BOC – Besoin Opérationnel Commun).

členskými státy EU o poskytování dostupných snímků pro účely operací EBOP, **nevyužívá EUSC svůj potenciál v plném rozsahu.**

Na závěr uvedme evropskou iniciativu Evropské komise pro globální monitorování životního prostředí a bezpečnosti **GMES**, která má zajišťovat služby pro civilní bezpečnost v environmentální a humanitární oblasti, ale má také přispívat ke kontrole dodržování některých úmluv o odzbrojení. Iniciativa GMES bude založena na údajích získaných z družic pro pozorování Země a z pozemních systémů. Jakmile budou v roce 2008 připraveny první funkce (mapování, podpora při řešení krizí a předpovědi), **měly by být k dispozici na podporu operací EBOP** a v rozpočtu EU by k tomuto účelu měla být vytvořena provozní rozpočtová položka.

Dále by členské státy EU měly sdílet a vyměňovat si poznatky z kosmického průzkumu Země, a to nejen pro účely operací EBOP, ale také pro účely **nezávislého vyhodnocování hrozeb pro EU.**

3.2. Telekomunikační služby

Vojenská a bezpečnostní společenství se stále více spoléhají na komerční systémy, které poskytují komplexním vojenským systémům větší šířku pásma. **Bezpečná komunikace je nezbytným předpokladem úspěchu každé operace EBOP.** Stávající vojenské struktury satelitní komunikace sestávají hlavně **ze dvou úrovní funkcí: nechráněná sdělení a vysoce chráněné vojenské přenosy.** Z technických a finančních důvodů v Evropě **vyvinulo vysoce zabezpečené systémy pouze několik zemí**, z nichž dvě (**Francie a Spojené království**) jsou jadernými mocnostmi. Spojené království využívá vlastní systém Skynet, přičemž jeho nejnovější verze Skynet V je koncipována pro dvojí užití. Francouzské ozbrojené síly, které dříve využívaly civilní družicovou platformu (Telecom-2), se rozhodly pro čistě vojenský program (Syracuse III). Jak **Itálie**, tak **Španělsko** vyvinuly vlastní satelitní komunikační systém pro vojenské účely (SICRAL, resp. Spainsat). Kromě toho si kombinaci francouzského, italského a britského systému vybrala **Severoatlantická aliance** jako první komunikační strukturu označovanou jako „**Satcom Post-2000**“. A konečně, v roce 2009 budou uvedeny do provozu dvě nové **německé vojenské družice** (s názvem SatcomBw).

Zpravodaj požaduje, aby byly stávající a budoucí družicové telekomunikační systémy, které má a bude mít EU k dispozici, vzájemně propojitelné. V ideálním případě by měly být další generace systémů satelitní komunikace uváděny do provozu a financovány v rámci mnohem užší spolupráce, než je tomu nyní.

Dále je zapotřebí podporovat vývoj **softwarového rádia**, které zajišťuje plnou interoperabilitu pozemní části telekomunikačních systémů, a jemuž se v současné době věnuje Evropská obranná agentura ve spolupráci s Evropskou komisí.

3.3 Navigace, určování polohy a času

V rámci společné iniciativy Evropské komise a Evropské kosmické agentury vybuduje Evropa do roku 2013 nový globální navigační družicový systém nazvaný **Galileo**: soubor 30 družic, díky nimž budou mít uživatelé možnost určit za pomoci náležitého přijímače s mimořádnou přesností svou polohu. Zpravodaj vítá kompromis, ke kterému EU dospěla

v listopadu 2007, a zdůrazňuje, že **je nezbytné, aby byl systém Galileo plně k dispozici pro samostatné operace EBOP** (především jeho veřejně řízená služba).

3.4 Družicové systémy včasného varování proti balistickým raketám

Je třeba **podporovat projekty zaměřené na systémy včasného varování před vyslanými balistickými raketami** (jako je např. francouzský systém „Spirale“). Informace získané prostřednictvím těchto systémů, jakmile budou k dispozici, si musí v budoucnu vyměňovat všechny členské státy EU.

3.5. Signálové zpravodajství

Je **žádoucí**, aby byly **na evropské úrovni** vyvíjeny a sdíleny **systémy signálového zpravodajství** (elektronické zpravodajství, jako je např. francouzský „Essaim“, a komunikační zpravodajství), které budou poskytovat **podporu operacím EBOP**.

4. Kontrola vesmíru a ochrana vesmírné infrastruktury

V současné době je Evropa do značné míry závislá na **pozorování vesmíru** (tj. systematickém sledování vesmírných těles) radary a optickými teleskopy, které provádějí Spojené státy a Rusko. Evropská kosmická agentura a Evropská komise však zahájily dialog o případném **vybudování evropského systému pro pozorování vesmíru, který by umožnil získávat poznatky o stavu vesmíru**. Součástí systému by se mohly stát německý radar TIRA a francouzský radar GRAVES.

Tato činnost je zásadní, pokud chce EU zajistit lepší **ochranu svých družic**. Náležitě chráněna musí být zranitelná strategická kosmická zařízení a **infrastruktura** zajišťující přístup do vesmíru. Navrhujeme, aby v případě vyřazení družic z provozu v důsledku nepřátelského útoku byla data sdílena s mezinárodními partnery.

5. Samostatný přístup do vesmíru a mezinárodní prostředí

Zpravodaj se domnívá, že **bezpečný, samostatný a udržitelný přístup EU do vesmíru je jedním z předpokladů nezávislé činnosti Unie**. Doporučuje proto s ohledem na bezpečnostní aspekty zásobování a ochrany technologické a průmyslové základny evropské obrany, aby byly evropské nekomerční družice vynášeny na oběžnou dráhu evropskými nosnými zařízeními z území EU. Strategické dlouhodobé investice do nových evropských nosných zařízení by měly být zahájeny co nejdříve. V krátkodobém výhledu je nezbytné vylepšit nosnou raketu **Ariane 5** pomocí **opětovně zápalného motoru**, aby byla zachována její výhodná pozice na trhu.

6. Řízení

V budoucnu **je nezbytné vybudovat integrovanou evropskou vesmírnou strukturu** v rámci pevné spolupráce mezi jednotlivými pilíři zahrnující Evropskou komisi, Radu, Evropskou obrannou agenturu, Satelitní středisko EU a Evropskou kosmickou agenturu. Je rovněž nutné posílit rámec EBOP, a **umožnit tak menším zemím EU**, které mají omezenou možnost

financovat vlastní kosmická zařízení, **přístup k provozním údajům**.

7. Financování

Zpravodaj vyzývá EU, aby **zabezpečila spolehlivé a přiměřené zdroje pro financování plánovaných vesmírných činností** a vytvořila provozní rozpočet pro služby zajišťované kosmickými zařízeními na podporu EBOP a evropských bezpečnostních zájmů.

Vzhledem k tomu, že nedostatečná koordinace mezi zeměmi EU vede k nedostatku zdrojů, **měly by členské státy EU zahájit společné programy, které v dlouhodobějším horizontu přinesou úspory**. Za povšimnutí stojí, že **cena za neexistenci společného evropského přístupu** k pořízování, údržbě a provozu kosmických zařízení se odhaduje **na stovky milionů EUR**.

Budoucí družicové kapacity sloužící k bezpečnostním obranným cílům jako např. MUSIS by měly být **financovány z rozpočtu EU**.

8. Mezinárodní právní režim pro využívání vesmíru

Zpráva upozorňuje na **obavy z možného umístění zbraní do vesmíru** a znovu poukazuje na význam zásady **využívat vesmír k mírovým účelům**, která je formulována ve Smlouvě o využívání kosmického prostoru z roku 1967.

Dále by měl být posílen mezinárodní právní režim, který upravuje a chrání neútočné způsoby využití vesmíru, zejména v rámci přípravy pravidel pro snižování množství vesmírného odpadu Výborem OSN pro mírové využití kosmického prostoru. Tyto kroky by měly mít návaznost na opatření prováděná Výborem pro koordinaci činnosti agentur v oblasti vesmírného odpadu a Konferencí OSN pro odzbrojení, jež v současné době připravuje mnohostrannou dohodu o prevenci závodů ve zbrojení v kosmickém prostoru (PAROS). Předsednictví EU by mělo Unii ve výše uvedených **orgánech OSN** zastupovat proaktivně.

Všechny **mezinárodní subjekty se musí vyvarovat toho, aby ve vesmíru využívaly útočné prostředky**, jako byla např. zkouška čínské protidružicové rakety provedená v lednu 2007, která byla původcem velmi znepokojivého množství vesmírného odpadu. OSN a EU se musí zasadit o aktivní snižování množství vesmírného odpadu, který představuje nebezpečí pro družice, a o aktivní ochranu před tímto odpadem.

Ne všichni uživatelé vesmíru, navzdory stávající praxi a v rozporu se svými závazky, provádějí registraci svých družic, včetně vojenských. Na tuto registraci je zapotřebí dbát, neboť představuje nástroj pro budování důvěry v oblasti bezpečnosti vesmíru. Dalším opatřením, jež může zajistit bezpečnější vesmír, je úsilí Rady o zpracování komplexního etického kodexu chování EU pro vesmírné objekty.

9. Transatlantická a další mezinárodní spolupráce v oblasti vesmírné politiky

Ačkoli je nutné ocenit užší spolupráci mezi **EU a Ruskem** v rámci třístranných rozhovorů o otázkách vesmíru zahájených v roce 2006 mezi Evropskou komisí, Evropskou kosmickou agenturou a Ruskou vesmírnou agenturou (Roscosmos), **spolupráce s USA a NATO**

poněkud zaostává.

Zpravodaj proto vyzývá EU a USA, aby zahájily strategický dialog o využívání kosmických zařízení.

Důrazně žádáme EU a NATO, aby zahájily obdobný dialog o vesmírné politice a protiraketové obraně, především pokud jde o komplementaritu a interoperabilitu systémů satelitní komunikace, sledování vesmíru a včasného varování před balistickými raketami a o ochranu evropských sil prostřednictvím systému protiraketové obrany bojiště („theatre missile defence systém“).

30. 5. 2008

STANOVISKO VÝBORU PRO PRŮMYSL, VÝZKUM A ENERGETIKU

pro Výbor pro zahraniční věci

o vesmíru a bezpečnosti
(2008/2030(INI))

Navrhovatelka: Romana Jordan Cizelj

NÁVRHY

Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku vyzývá Výbor pro zahraniční věci jako příslušný výbor, aby do svého návrhu usnesení začlenil tyto návrhy:

- s ohledem na Lisabonskou smlouvu pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství, která byla podepsána v Lisabonu dne 13. prosince 2007 a která v části věnované výzkumu a technologickému rozvoji obsahuje nový článek 172a, jenž poskytuje Unii právní základ pro vypracování evropské politiky pro oblast vesmíru,

Obecné údaje

1. vyjadřuje uspokojení nad skutečností, že do Smlouvy o fungování EU byl začleněn článek 172a o evropské politice pro oblast vesmíru, a vítá možnost, kterou dostaly Parlament a Rada, aby řádným legislativním postupem stanovily opatření nezbytná pro utváření evropského kosmického programu;
2. vyzývá Komisi, aby Parlamentu a Radě předložila odpovídající návrh takových opatření, spolu se sdělením, které se bude týkat navázání náležitých vztahů s Evropskou kosmickou agenturou;

Navigace – určování polohy

3. bere na vědomí, že při prvním čtení bylo dosaženo shody mezi Parlamentem a Radou o návrhu nařízení ohledně následného provádění evropských programů satelitní radionavigace (EGNOS a Galileo), která stanovuje, že Společenství bude majitelem systému a že fáze umístění bude plně financována z rozpočtu Společenství;

4. upozorňuje na postoj, který Parlament přijal dne 23. dubna 2008¹, a zejména na skutečnost, že programy EGNOS a Galileo by měly být považovány za jeden z úspěchů budoucího evropského kosmického programu, a na řízení programů, na němž se podílí Interinstitucionální skupina odborníků pro Galileo (GIP) a které může sloužit jako vzor při vypracovávání evropské politiky pro oblast vesmíru.

---

¹ Přijaté texty, P6_TA(2008)0167.

VÝSLEDEK ZÁVĚREČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	28.5.2008
Výsledek závěrečného hlasování	+: 50 -: 0 0: 0
Členové přítomní při závěrečném hlasování	Šarūnas Birutis, Jan Březina, Philippe Busquin, Jerzy Buzek, Jorgo Chatzimarkakis, Giles Chichester, Dragoş Florin David, Pilar del Castillo Vera, Lena Ek, Adam Gierak, Norbert Glante, Umberto Guidoni, András Gyürk, Fiona Hall, David Hammerstein, Erna Hennicot-Schoepges, Ján Hudacký, Romana Jordan Cizelj, Anne Laperrouze, Eugenijus Maldeikis, Eluned Morgan, Angelika Niebler, Reino Paasilinna, Atanas Papanicolas, Aldo Patriciello, Francisca Pleguezuelos Aguilar, Anni Podimata, Miloslav Ransdorf, Vladimír Remek, Herbert Reul, Teresa Riera Madurell, Paul Rübig, Andres Tarand, Patrizia Toia, Catherine Trautmann, Claude Turmes, Alejo Vidal-Quadras
Náhradníci přítomní při závěrečném hlasování	Gabriele Albertini, Alexander Alvaro, Ivo Belet, Manuel António dos Santos, Robert Goebbels, Satu Hassi, Edit Herczog, Pierre Pribetich, Bernhard Rapkay, Silvia-Adriana Ţicău, Lambert van Nistelrooij
Náhradníci (čl. 178 odst. 2) přítomní při závěrečném hlasování	Emmanouil Angelakas, Nicolae Vlad Popa

VÝSLEDEK ZÁVĚREČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	3.6.2008
Výsledek závěrečného hlasování	+: 43 -: 6 0: 1
Členové přítomní při závěrečném hlasování	Monika Beňová, André Brie, Colm Burke, Philip Claeys, Véronique De Keyser, Hanna Foltyn-Kubicka, Georgios Georgiou, Bronisław Geremek, Maciej Marian Giertych, Ana Maria Gomes, Alfred Gomolka, Klaus Hänsch, Anna Ibrisagic, Jelko Kacin, Ioannis Kasoulides, Maria Eleni Koppa, Helmut Kuhne, Willy Meyer Pleite, Philippe Morillon, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Baroness Nicholson of Winterbourne, Raimon Obiols i Germà, Alojz Peterle, Tobias Pflüger, João de Deus Pinheiro, Samuli Pohjamo, Raül Romeva i Rueda, Libor Rouček, Katrin Saks, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Jacek Saryusz-Wolski, György Schöpflin, István Szent-Iványi, Inese Vaidere, Ari Vatanen, Jan Marinus Wiersma, Luis Yañez-Barnuevo García, Zbigniew Zaleski, Josef Zieleniec
Náhradník(ci) přítomný(i) při závěrečném hlasování	Maria Badia i Cutchet, Giulietto Chiesa, Alexandra Dobolyi, Árpád Duka-Zólyomi, Evgeni Kirilov, Jaromír Kohlíček, Miloš Koterec, Doris Pack, Rihards Pīks, Jean Spautz, Karl von Wogau